

בברית האגודות למען חברי-הלאומים

נרחה למושב הבא של הגרית. הועדה המיוחדת לחנוך ותעמולה — הוצע להסב את שמה: ועדה לחנוך ופרסום — מודיעה, כי אנידות המורים בארצות שונות התחילו מתעניינות בעבודת חברי-הלאומים. הודגש הצורך הרב בהכנת היסוד של אחות הלאומים לחנוך חנוך הרוח. נעשתה כבר עבודה חנוכית ברות זו ביחוד בחבל-הסאר, שהמורים התרו את התלמידים מפני וועד-המלחמה של הארם והוספה להם חורת-השלום. בקרב עומדת להתכנס ועידה של כל האישים והמסודות המעוניינים בחנוך. ראוי לציין, כי 178.000 מורים בצרפת התלחו להסנע מנצ' למורים העשויים לשמית את התלמיד למשמטת-דעמים. בנרמניה ניתנה ממעם המיניסטריון הפרוסי לענייני חרבות מקודה מפורשת להעניק לתלמידים ידיעה ברורה על מהותה עבודתו ומפרותיו של חבר-הלאומים. הוחלט להוציא ספר מיוחד שיכלול את כל העיקרים של חברי-הלאומים וחוקת-העבודה בין הלאומים ואשר יחילק בין המורים שבכל העורם כולה. כמו כן הוצע לכנס ועידה עולמית לענייני-חנוך כדוגמת הועד-ה הכלכלית בין הלאומים.

סולמוס ידוע הוגלע בשאלה אם יש לקבוע את הועידה על פעולת משרד העבודה בין-הלאומי בעין למוד מיוחד או יש להכניסו אנבי-הוראה בניאוגרמיה ודברי הימים; בפלונתא זו לא נתקבלה כל החלטה. כמו כן נמסרה למושב הבא הכרעה בהצעה הדורשת קביעת ועדה מיוחדת לשאלות החנוך ליד חברי-הלאומים.

בשאלות-המיעוטים הלאומיים הוחלט לכתוח את שאלה מירול הדרומית עד הכינוס הבא. משום שהמירולים נופא לא הורשו, כידוע, מטעם הממשלה המאשימית ליסע לאספה ומאידך ניסא הודיעו האימלקים, כי השאלה היא מענייניה הפנימיים של אימליה. וראוי לציין, שהמניגורים המושבעים האלה של אימליה לא רצו לתח כל ערובה, כי איסוד הלמוד של השפה הגרמנית במירול יבוטל. כמו כן נדחתה למושב הבא של הועידה שאלת המיעוטים היהודי ברומניה.

הישיבה האחרונה דנה בשורה שלמה של עניינים ועירים, אשר סהם תוצאות להרבה עניינים והרפתקאות. כנין: החתנהנות כלפי האסירים, הקשיים המרובים הכרוכים במתן דהכיות-ססע. שאלת ההגירה, פה נתקבלה גם החלטה בענין חוזה-העבודה בין הלאומי הנותנת מקום למירושים רבים: יש לעשות את כל הטאמצים, בכרי להגשים את האישור החוקי וההוצאה לפועל טמש של אילור חוזה העבודה בין-הלאומיים, אשר לארצות נראה לאפשר להסכים להם בתשומת לב למצבן. נתבררה שאלת הדיצנפרי-ליוציה של חבר הלאומים, ונתקבכו — כמובן, פה אחד — משאלות-לב שונות על מירוק-היוין, אי התערבות בבלקן. ובוה נסחיים המושב.

בזכות על מצבה של מירול הדרומית, הכפיפה לשלטונה של אימליה נטל גם רשות הדבור הפדנוג המפורסם ממנוכזם מרום קרשנשטיינר והוכיח כי מניינו הפדנוני העשיר הוא למד, שהחמתותה של האישיות המוסרית לא תחואר מבלעדי המפות הנאמן של שפת-המולדת. רק מי שמושרש בחרבות עצ-מיה ובמסורה עצמית יכול להניע לתחייתו האנושית.

בהניע לירי בירור שאלת המיעוטים היהודי ברומניה ומצבו האיום נחבלט שוב פעם, כי חברי האגודות למען חברי-הלאומים שהם נחיני המדינות המכאוח יוצאים ללמד סנוריה על מדינותיהם ולהוכיח בראיות ברורות, כי ממשלותיהם חסות מפשה ורק שונאי-צדיק בידו מלבם עלילות-שוא, בפולמוס בשאלת-היהודים ברומניה יצא, למשל, ראש הגבללה בבוקרשט סנראטי וחמתיק את דינם של האנטישמיים וניסף על זה הומצא לאספה תוכיר של אגודת חברי-הלאומים ברומניה המטהר את השרץ בקין מעטים. התוכיר לא שכת, כמובן, להסתפק על עדות בישראל, על הנאום הידוע של הרב נימירובר הרוחץ את רומניה מכל פשע והטאת.

השאלה הזו עוררה מהלוקח ידועה. לפני הועדה הונש תוכיר הכחוב בירי סוכיר ההתאחדות בין-הפרלמנטארית ומעולתו היחה מרובה, שם התוכיר: גלויים חדשים של האנטישמיות ברומניה, בו טובא, כי במשך ארבעת חדי-שים האחרונים נעשתה רומניה ניא-חיוין לשערוריות אנטישמיות, דוגמת-הרצח של התלמיד סאליק וכיוצא באלה. מ. דיונווף נשא נאום מפורט בשאלה זו ודרש להציע לפני מועצת חברי-הלאומים את ההצעה דלקמן: בששים-לב לעובדה, כי לרגל השסויים שפ אנטי-מורים נתפסים רובי-האוכלוסין ברומניה לאיבה כלפי המיעוטים, מבקשת הברית של האגודות למען חברי-הלאומים מאת מועצת חבר הלאומים לשקוד על כך, כי החוזה מדצמבר 1919 בנוגע להגנת המיעוטים, שנחתם בין מדינות-ההסכמה ובין רומניה, יתגשם בפועל וכי חנתן הגנה מלאה למיעוטים אשר ברומניה. הסניגור של רומניה יצא, כמובן, הוצץ נגד ההצעה הזו והסליג עוד על התוכיר הרומני והזכיר כי יהווי-רומניה השתמטו מסלוי חובת הצבא בימיה-המלחמה, גת-שובת לדברים אלה אמר דיר טרנליה, כי אם אמילו לא נפלרו כף וכף חיללים יהודים חללים בשדה-הקמל הרו אין עדיין להסניר את כל ישראל למלחעות-סראים. בזכות השתחפו גם משאינם יהודים ומשאינם רומנים ולכסוף נטל דיונגוף שנית את רשות-הדבור.

בועדה הפוליטית נתבררה שאלת יציאתה של מדינה מחוך חברי-הלאומים. צירי צרפת סברו, כי המדינה רשאית לצאח את חברי-הלאומים רק שנתיים לאחר שהודיעה על רצונה זה. והאנגלים הציעו, שהמדינה הזו מוכרחה כעבור שנתיים אלה לחדש את דרישתה ליציאה. הכירור המוחלט של השאלה הזו